
Fenylpropanolamin forbindes med hjerneblødning

AKTUELT

PÅL GULBRANDSEN

Email: pal.gulbrandsen@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Stoffet fenylpropanolamin er i en amerikansk studie funnet å være sterkt forbundet med hjerneslag hos kvinner. Studien er publisert på hjemmesiden til New England Journal of Medicine og kommer på trykk 21. desember 2000.

Bakgrunnen for studien var mer enn 30 publiserte kasuistikker og over 20 rapporter til Food and Drug Administration (FDA) der hjerneblødning syntes å være assosiert med inntak av fenylpropanolamin (1). De fleste av tilfellene gjaldt kvinner i alderen 17–45 år som brukte stoffet som appetittdependerende middel eller i forbindelse med forkjølelse.

Studien er en case control-undersøkelse av menn og kvinner i aldersgruppen 18–45 år med 702 pasienter fra 43 sykehus og 1 376 kontrollpersoner. Det ble påvist en justert oddsratio for sammenheng mellom inntak av fenylpropanolamin som appetittdependerende middel og hjerneblødning hos kvinner på 16,6. Oddsratio når det gjaldt første gangs bruk av stoffet var 3,13, riktignok ikke et signifikant funn – til gjengjeld gjaldt alle disse tilfellene «uskyldig» bruk av forkjølelsemidler. Samlet risiko for menn og kvinner var ikke forhøyet. Ingen menn brukte fenylpropanolamin som appetittdependerende middel, og man fant ikke separat forhøyet risiko for menn.

Det var signifikant forskjell mellom pasientene og kontrollpersonene for en rekke faktorer av betydning, som det imidlertid ble korrigert for i den multivariate analysen. Man forsøkte også å avgjøre om høyere doser av stoffet gav økt risiko. Resultatet kunne tyde på en større risiko ved inntak av mer enn 75 mg per dose sammenliknet med mindre enn denne dosen, men var ikke konklusivt.

I Norge finnes fenylpropanolamin i Rinexin depottabletter, som finnes i styrke på 25 og 50 mg. Anbefalt dosering for voksne er 50–100 mg morgen og kveld. Rinexin mikstur inneholder 2,5 mg/ml. Preparatet brukes i Norge mest ved øvre luftveisinfeksjoner, men er også indisert ved stressinkontinens.

Ifølge rådgiver Hans Petter Strifeldt i Legemiddelindustriforeningen omsettes det i Norge 2 584 000 definerte døgndoser årlig. I USA har nyheten alt ført til at mange preparater med fenylpropanolamin er trukket fra markedet (2).

LITTERATUR

1. www.nejm.org/content/kernan/1.asp (7.11.2000)
2. Stolberg SG. Popular cold medicines are pulled from market. New York Times 7.11.2000.

Publisert: 30. november 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.